

กฎหมายลิขสิทธิ์ของไทย

เนติบัณฑิตยสภา
3 สิงหาคม 2566

ดร. ธรรมนุญ พิทยาภรณ์
ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญา
และการค้าระหว่างประเทศ

สิ่งที่ได้รับความคุ้มครอง
ตามกฎหมายลิขสิทธิ์

1.ประเภทงานที่ได้รับความคุ้มครอง

- วรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม
โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งาน
แพร่เสียงแพร่ภาพ หรือ งานอื่นใดในแผนก
วรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ
(Art. 2(1) ของ Berne 1971, ม.6 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์)

3

วรรณกรรม หมายความว่า งานนิพนธ์ที่สร้างขึ้นทุกชนิด
เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา
คำปราศรัยสุนทรพจน์ และให้หมายความรวมถึง
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย

(ม.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

4

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ หมายความว่า คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใดที่นำไปใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานหรือเพื่อให้ได้รับผลอย่างหนึ่งอย่างใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะ เป็นภาษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในลักษณะใด

(ม.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

5

นาฏกรรม หมายความว่า งานเกี่ยวกับการรำ การเต้น การทำท่า หรือการแสดงที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว และให้หมายความรวมถึง การแสดงโดยวิธีไปด้วย

(ม.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

6

ศิลปกรรม หมายความว่า งานอันมีลักษณะ
อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

(ม.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

7

- (1) งานจิตรกรรม ได้แก่ งานสร้างสรรค์รูปทรงที่ประกอบด้วย
เส้น แสง สี หรือสิ่งอื่น ใดๆอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน
ลงบนวัสดุอย่างเดียวหรือหลายอย่าง
- (2) งานประติมากรรม ได้แก่ งานสร้างสรรค์รูปทรงที่เกี่ยวกับปริมาตรที่
สัมผัสและจับต้องได้
- (3) งานภาพพิมพ์ ได้แก่ งานสร้างสรรค์ภาพด้วยกรรมวิธีทางการพิมพ์
และหมายความรวมถึงแม่พิมพ์หรือแบบพิมพ์ที่ใช้ในการพิมพ์ด้วย

(ม.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

8

- (4) งานสถาปัตยกรรม ได้แก่ งานออกแบบอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง งานออกแบบตกแต่งภายในหรือภายนอก ตลอดจนบริเวณของอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้าง หรือการสร้างสรรค์หุ่นจำลองของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง
- (5) งานภาพถ่าย ได้แก่ งานสร้างสรรค์ภาพที่เกิดจากการใช้เครื่องมือ บันทึกภาพโดยให้แสงผ่านเลนส์ไปยังฟิล์มหรือกระจก และล้างด้วย น้ำยาซึ่งมีสูตรเฉพาะ หรือด้วยกรรมวิธีใด ๆ อันทำให้เกิดภาพขึ้น หรือการบันทึกภาพโดยเครื่องมือหรือวิธีการอย่างอื่น

(ม.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

9

- (6) งานภาพประกอบ แผนที่ โครงสร้าง ภาพร่าง หรืองานสร้างสรรค์ รูปทรงสามมิติอันเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ หรือวิทยาศาสตร์
- (7) งานศิลปะประยุกต์ ได้แก่ งานที่นำเอางานตาม (1) ถึง (6) ใดๆ อย่างใด อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น นอกเหนือ จากการชื่นชมในคุณค่าของตัวงานดังกล่าวนั้น เช่น นำไปใช้สอย นำไปตกแต่งวัสดุหรือสิ่งของอันเป็นเครื่องใช้ หรือนำไปใช้เพื่อ ประโยชน์ทางการค้า

ทั้งนี้ ไม่ว่าจะงานตาม (1) ถึง (7) จะมีคุณค่าทางศิลปะหรือไม่ และให้หมายความรวมถึงภาพถ่ายและแผนผังของงานดังกล่าวด้วย

(ม.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

10

ดนตรีกรรม หมายความว่า งานเกี่ยวกับเพลงที่แต่งขึ้น
เพื่อบรรเลงหรือขับร้อง ไม่ว่าจะมิตำนองและคำร้องหรือ
มิตำนองอย่างเดียว และให้หมายความรวมถึงโน้ตเพลง
หรือแผนภูมิเพลงที่ได้แยกและเรียบเรียงเสียงประสานแล้ว

(ม.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

11

โสตทัศนวัสดุ หมายความว่า งานอันประกอบด้วยลำดับ
ของภาพโดยบันทึกลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะอย่างใด
อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีกโดยใช้เครื่องมือที่จำเป็น
สำหรับการใช้วัสดุนั้น และให้หมายความรวมถึงเสียง
ประกอบงานนั้นด้วย ถ้ามี

(ม.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

12

ภาพยนตร์ หมายความว่า โสตทัศนวัสดุอันประกอบด้วย ลำดับของภาพ ซึ่งสามารถนำออกฉายต่อเนื่องได้อย่าง ภาพยนตร์หรือสามารถบันทึกลงบนวัสดุอื่น เพื่อนำออก ฉายต่อเนื่องได้อย่างภาพยนตร์ และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์นั้นด้วย ถ้ามี

(ม.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

13

สิ่งบันทึกเสียง หมายความว่า งานอันประกอบด้วยลำดับ ของเสียงดนตรี เสียงการแสดง หรือเสียงอื่นใด โดยบันทึกลง ในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะใด ๆ อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก โดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น แต่ทั้งนี้ มิให้ หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์หรือเสียงประกอบ โสตทัศนวัสดุอย่างอื่น

(ม.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

14

งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หมายความว่า งานที่นำออก
สู่สาธารณชนโดยการแพร่เสียงทางวิทยุกระจายเสียง
การแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุ โทรทัศน์ หรือ
โดยวิธีอย่างอื่นอันคล้ายคลึงกัน

(ม.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

15

ข้อสังเกต

- โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Software)
(Art. 10 ของ TRIPs, ม.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์)
- การบันทึก (Fixation)
- “ทั้งนี้ ไม่ว่างานตาม (1) ถึง (7) จะมีคุณค่าทาง
ศิลปะหรือไม่...” (ม.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์)

16

- (6) งานภาพประกอบ แผนที่ โครงสร้าง ภาพร่าง หรืองานสร้างสรรค์
รูปทรงสามมิติอันเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ หรือวิทยาศาสตร์
- (7) งานศิลปะประยุกต์ ได้แก่ งานที่นำเอางานตาม (1) ถึง (6) ใดๆ
อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น นอกเหนือ
จากการชื่นชมในคุณค่าของตัวงานดังกล่าวนั้น เช่น นำไปใช้สอย
นำไปตกแต่งวัสดุหรือสิ่งของอันเป็นเครื่องใช้ หรือนำไปใช้เพื่อ
ประโยชน์ทางการค้า

ทั้งนี้ ไม่ว่าจะงานตาม (1) ถึง (7) จะมีคุณค่าทางศิลปะหรือไม่
และให้หมายความรวมถึงภาพถ่ายและแผนผังของงานดังกล่าวด้วย

(ม.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

17

2. การแสดงออกซึ่งความคิด (Expression of Idea)

แตกต่างจากความคิด (Idea)

(Art. 9(2) ของ TRIPs, ม.6 วรรคท้าย)

18

Copyright protection

“2. Copyright protection shall extend to expressions and not to ideas, procedures, methods of operation or mathematical concepts as such.”

(Art.9 (2) ข้อตกลง TRIPs)

19

“การคุ้มครองลิขสิทธิ์ไม่คลุมถึงความคิด หรือ
ขั้นตอน กรรมวิธีหรือระบบ หรือวิธีใช้หรือทำงาน
หรือแนวความคิด หลักการ การค้นพบ หรือทฤษฎี
ทางวิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์”

ม.6 วรรคท้ายของพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

20

3. การสร้างสรรค์ด้วยตนเอง (Originality)

- การสร้างสรรค์ด้วยตนเอง \neq การคิดริเริ่มด้วยตนเอง
- การสร้างสรรค์ด้วยตนเอง \neq ความใหม่ (Novelty), งานที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

21

- คุณค่าทางศิลปะ, คุณภาพของงาน

22

4. ไม่ขัดต่อกฎหมาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 3705/2530

23

- คำพิพากษาฎีกาที่ 3705/2530

“...ลิขสิทธิ์ที่บุคคลสามารถเป็นเจ้าของได้ จะต้องเป็นลิขสิทธิ์ในงานที่ตนสร้างสรรค์โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่เมื่อปรากฏว่าวิดีโอเทปของกลางที่โจทก์อ้างว่าเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ มีบทแสดงการร่วมเพศระหว่างหญิงและชายบางตอนอันเป็นภาพลามก ซึ่งผู้ใดทำหรือมีไว้หรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการค้า เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 287 งานของโจทก์ดังกล่าวจึงมิใช่งานสร้างสรรค์ตามความหมายแห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 โจทก์จึงไม่ใช่เจ้าของลิขสิทธิ์ ไม่ใช่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4) และไม่มีอำนาจฟ้อง...”

24

สิ่งที่ไม่ได้รับความคุ้มครองตามก.ม.ลิขสิทธิ์

1. ไม่เข้าเกณฑ์ที่ได้รับความคุ้มครอง

25

2. ข่าว รัฐธรรมนูญ กฎหมาย ประกาศ/คำสั่ง
ของหน่วยงานของรัฐ คำพิพากษา คำแปล
และการรวบรวม สิ่งดังกล่าวที่หน่วยงานของรัฐทำ

26

3. งานที่สิ้นอายุแล้ว

- งานตกเป็นสาธารณะสมบัติ (Work in public domain)

4. เจ้าของสละลิขสิทธิ์

- งานตกเป็นสาธารณะสมบัติ (Work in public domain)

27

วิธีการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์

- ผู้สร้างสรรค์งาน
- กรณีจ้างแรงงาน :
 - ลูกจ้าง เว้นแต่ตกลงเป็นอย่างอื่น (ม. 9)

28

- กรณีจ้างทำของ :
 - ผู้ว่าจ้าง เว้นแต่ตกลงกันเป็นอย่างอื่น (ม. 10)
- การสร้างสรรค์งานโดยการจ้าง/ตามคำสั่ง/ในความควบคุมของหน่วยงานรัฐ :
 - หน่วยงานของรัฐ เว้นแต่ตกลงเป็นอย่างอื่น (ม. 14)

29

- การดัดแปลงงานโดยได้รับอนุญาต :
 - ผู้ดัดแปลงได้ลิขสิทธิ์ในส่วนที่ดัดแปลง แต่ไม่กระทบสิทธิเจ้าของเดิม (ม. 11)
- การรวบรวมงานโดยได้รับอนุญาต (Compilation of Data)
 - ผู้รวบรวมได้ลิขสิทธิ์ในงานที่รวบรวม แต่ไม่กระทบสิทธิเจ้าของเดิม (ม. 12)

30

- การโอนลิขสิทธิ์โดยทางนิติกรรม
 - ทำเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน
(ม. 17 วรรค 3)
 - สัญญาโอนลิขสิทธิ์ \neq สัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ

31

- การโอนลิขสิทธิ์โดยทางมรดก
 - พันัยกรรม
 - ไม่มีพันัยกรรม

32

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 15453-15454/2558

“ลิขสิทธิ์ในผลงานภาพยนตร์ รวม 9 เรื่อง ดังกล่าวเท่านั้นที่มี การโอนไปให้จำเลยที่ 1 ส่วนภาพยนตร์อุตุร่าแมนตอนใหม่ๆ ที่โจทก์ผลิตขึ้นย่อมเป็นลิขสิทธิ์ของโจทก์เท่านั้น... จำเลยที่ 1 ย่อมไม่มีสิทธิในผลงานที่โจทก์สร้างขึ้นใหม่ดังกล่าว... การ จัดทำอุตุร่าแมนมิลเลนเนียม ดาร์คอุตุร่าแมน และอุตุร่า แมนเอลิทของจำเลยทั้งสามจึงเป็นการกระทำต่อผลงานอุตุร่า แมนของโจทก์ที่แสดงออกในรูปของงานจิตรกรรมอันได้แก่ ภาพวาดที่แสดงลักษณะของอุตุร่าแมนซึ่งอาจถือได้ว่าเป็น

33

ต้นกำเนิดของผลงานอุตุร่าแมนที่โจทก์ได้ออกแบบหรือ สร้างสรรค์ก่อนที่โจทก์จะนำงานจิตรกรรมดังกล่าวมาดัดแปลง เป็นงานภาพยนตร์อุตุร่าแมน เมื่อเปรียบเทียบตัวละครอุตุร่า แมนมิลเลนเนียม ดาร์คอุตุร่าแมน และอุตุร่าแมนเอลิท ของ จำเลยทั้งสามกับอุตุร่าแมนที่โจทก์สร้างสรรค์มาก่อนแล้วจะ เห็นได้ว่าอุตุร่าแมนของจำเลยทั้งสามมีลักษณะคล้ายคลึงกับ อุตุร่าแมนที่โจทก์สร้างสรรค์มาก่อน... ฟังได้ว่าจำเลยทั้งสาม ดัดแปลงงานจิตรกรรมอุตุร่าแมนอันเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ของ โจทก์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์ อันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ในงานจิตรกรรมอุตุร่าแมนของโจทก์...”

34

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4488/2559

“โจทก์ได้บรรยายฟ้องว่าจำเลยได้กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ “Microsoft Windows XP Professional” โปรแกรมคอมพิวเตอร์ “Microsoft Office Professional Edition 2003” และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ “Microsoft Office Enterprise 2007” ของบริษัทผู้เสียหายซึ่งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกาที่เป็นภาคีในอนุสัญญากรุงเบอร์น์ว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรมอันเป็นอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์

35

ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยและผู้เสียหายได้โฆษณางานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทั้งสามดังกล่าวเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2544 วันที่ 21 ตุลาคม 2546 และวันที่ 31 มกราคม 2550 ตามลำดับ ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งอยู่ในระยะเวลาคุ้มครองลิขสิทธิ์ 50 ปี นับแต่ที่ได้โฆษณางานนั้นครั้งแรก ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 19 วรรคสี่... จำเลยทำซ้ำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทั้งสามของผู้เสียหาย... ด้วยการบันทึกโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทั้งสามดังกล่าวลงในหน่วยความจำถาวร (Hard Disk) ของเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวน 41 เครื่อง ที่อยู่ในความครอบครองของจำเลย...

36

ซึ่งเป็นกระทำเพื่อการค้าหากำไรจากประชาชนทั่วไปซึ่งเป็นลูกค้า
จำเลยที่เข้ามาใช้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์ดังกล่าวภายในร้าน...การ
ทำซ้ำโปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับ
อนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์นั้นไม่ว่าจะเป็นการทำซ้ำจากบันทึกของ
งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ที่ผู้เสียหายได้อนุญาตให้ทำ
ขึ้นหรือทำซ้ำจากบันทึกของงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีผู้ทำขึ้น
โดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายก็ล้วนเป็นการกระทำต่อโปรแกรม
คอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ซึ่งถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงาน
โปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537
มาตรา 30 (1)”

37

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5422/2561

“โจทก์ฟ้องว่า...โจทก์ได้ถ่ายภาพใบหน้าของตนเองไว้ 6 ภาพ...
โดยนำภาพต้นฉบับ 6 ภาพ ที่ถ่ายไว้มาดัดแปลงให้อยู่ในภาพ
เดียวกัน...และโจทก์ได้นำภาพที่ดัดแปลงดังกล่าวมาใช้เพื่อ
ประโยชน์ทางการค้าในนามแบรนด์เครื่องสำอาง...และได้ใช้ภาพ
ดังกล่าวในการโฆษณาทุกสื่อ...จำเลยนำรูปภาพ...มาทำซ้ำหรือ
ดัดแปลงและใช้ในการโฆษณาเพื่อประโยชน์ทางการค้าโดยโจทก์
ไม่อนุญาต...”งานภาพถ่าย ได้แก่ งานสร้างสรรค์ภาพที่เกิดจาก
การใช้เครื่องมือบันทึกภาพโดยให้แสงผ่านเลนส์

38

ไปยังฟิล์มหรือกระจก และล้างด้วยน้ำยาซึ่งมีสูตรเฉพาะ หรือด้วย
กรรมวิธีใดๆ อันทำให้เกิดภาพขึ้น หรือการบันทึกภาพโดย
เครื่องมือหรือวิธีการอย่างอื่น” ทั้งนี้ ไม่ว่าจะงานภาพถ่ายนั้นจะมี
คุณค่าทางศิลปะหรือไม่...ดังนี้...งานภาพถ่ายที่สร้างสรรค์ขึ้นมา
นั้น ไม่ว่าจะมีคุณค่าทางศิลปะหรือไม่ก็ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์
ประเภทศิลปกรรม...เห็นว่าเป็นภาพที่เกิดจากการใช้เครื่องมือ
บันทึกภาพ

39

หรือการถ่ายภาพซึ่งการถ่ายภาพจนทำให้เกิดมีภาพดังกล่าว
ขึ้นมา
นั้นถือได้แล้วว่าเป็นการริเริ่มสร้างสรรค์ภาพโดยมีการใช้
ความวิริยะอุตสาหะในการสร้างสรรค์ตามสมควรแก่ลักษณะ
งานภาพถ่ายนั้น กรณีจึงฟังได้ว่า ภาพตามสำเนาเอกสารท้าย
ฟ้องหมายเลข 2 อาจเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทศิลปกรรมที่
มีลักษณะเป็นงานภาพถ่าย”

40

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8313/2561

“งานที่โจทก์กล่าวอ้างดังกล่าวเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในตลาดทุนหรือตลาดหลักทรัพย์ โดยการรวบรวมข้อมูลข่าวจากแหล่งต่าง ๆ มีการค้นคว้ามาจากข้อมูลข่าวในประเทศและต่างประเทศ มีการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลและเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่นักลงทุน ทั้งยังมีการวิเคราะห์และคาดการณ์เพื่อประกอบในการตัดสินใจของนักลงทุนในตลาดทุนหรือตลาดหลักทรัพย์...

41

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่างานของโจทก์เกิดขึ้นจากการนำข้อมูลดังกล่าวข้างต้นมาวิเคราะห์กลั่นกรองแล้วเรียบเรียงเป็นบทความ บทสัมภาษณ์ และบทวิเคราะห์ งานของโจทก์จึงไม่ใช่แค่เพียงการเสนอข่าวประจำวันและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารเท่านั้น เมื่อพนักงานของโจทก์ได้สร้างสรรค์โดยแสดงออกซึ่งความคิดในรูปแบบบทความ บทสัมภาษณ์ บทวิเคราะห์ และโดยมีการศึกษารวบรวม และคัดเลือกข้อมูลข่าว

42

มีการจัดทำสัมภาษณ์ และผ่านกระบวนการวิเคราะห์ขึ้นด้วย
ความสามารถของผู้สร้างสรรค์เอง และงานนั้นมีการใช้ความ
วิริยะอุตสาหะ สติปัญญา และแรงงานของผู้สร้างสรรค์ในขนาด
หรือระดับที่เหมาะสมแก่สภาพของงานที่สร้างสรรค์ขึ้น
ตลอดจนมีการใช้วิจารณ์จากประสบการณ์ในการ
วิเคราะห์ตามควรแก่สภาพของงานด้วยความคิดริเริ่มของผู้
สร้างสรรค์เอง และพนักงานของโจทก์มีข้อตกลงให้ผลงาน
ลิขสิทธิ์ตกแก่โจทก์ซึ่งเป็นนายจ้าง...

43

ฟังได้ว่า บทความ บทสัมภาษณ์ และบทวิเคราะห์รวม 135 ฉบับ
ตามเอกสารหมายเลข 4 เป็นงานวรรณกรรมอันมีลิขสิทธิ์ของ
โจทก์ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 4 มาตรา 6
วรรคหนึ่ง มาตรา 9 และมาตรา 12...ลูกคำของจำเลยที่ 1
จะต้องสมัครเป็นสมาชิกก่อนจึงจะสามารถเข้าถึงข้อมูลออนไลน์
ของจำเลยที่ 1 ได้...จำเลยที่ 1 จะมีรายได้จากลูกคำที่สมัคร
เป็นสมาชิกแล้วเข้ามาดูข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลตาม
เอกสารหมายเลข 4

44

การที่จำเลยที่ 1 รับข้อมูลตามเอกสารหมายเลข 4.4 เข้าสู่โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อเผยแพร่ให้แก่ลูกค้าที่สมัครเป็นสมาชิกของจำเลยที่ 1...จึงรับฟังข้อเท็จจริงได้ว่า จำเลยที่ 1 ทำซ้ำซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากโจทก์และเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานที่ละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อหากำไรโดยรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าเป็นงานที่ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ จำเลยที่ 1 จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์จากการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์...”

45

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1265/2563

“...งานสร้างสรรค์ประเภทศิลปกรรมที่มีลักษณะเป็นงานจิตรกรรมจะเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับความคุ้มครองตาม... พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537... ต้องเป็นงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำหรือก่อให้เกิดงานนั้นด้วยการริเริ่มขึ้นเองโดยมิได้ทำซ้ำหรือดัดแปลงจากงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตงานอันมีลิขสิทธิ์ไม่จำเป็นต้องเป็นงานใหม่อย่างเช่นกรณีของสิทธิบัตรการประดิษฐ์...คุณค่าของงานหรือคุณค่าทางศิลปะไม่ใช่เงื่อนไขของการคุ้มครองลิขสิทธิ์...”

46

เมื่อพิจารณาถึงแบบชุมชนประตุมือง...ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 3 ส่วน
คือ ส่วนแรก ชุมชนประตูด้านบน...ส่วนที่สอง คานของชุมชนประตุมือง...
และส่วนที่สาม เสาของชุมชนประตุมือง...ซึ่งโจทก์นำสืบว่าได้
ออกแบบโดยปรึกษากับนายภิญโญ...แล้วจินตนาการด้วย
ลีลาการเขียนจิตรกรรม ทำเป็นร่างงานจิตรกรรมขึ้นมา ดังนี้
ย่อมถือได้ว่า โจทก์เป็นผู้ทำหรือก่อให้เกิดงานสร้างสรรค์ด้วย
ความวิริยะอุตสาหะแล้ว แม้การออกแบบดังกล่าวของโจทก์
จะเป็นไปตามนโยบายและแนวคิดของจำเลยที่ 1 และมีการ
ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของจำเลยที่ 1 ตามที่ฝ่ายจำเลย
อ้างก็ตาม...

47

เมื่อไม่ปรากฏว่า แบบชุมชนประตุมืองดังกล่าวเกิดจากการทำซ้ำ
หรือดัดแปลงจากงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
ย่อมถือได้ว่า โจทก์เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์
งานศิลปกรรมอันมีลักษณะงานจิตรกรรมในแบบชุมชนประตุมือง
ดังกล่าว”

48